

pješno pohranjene u ovakovim koricama. Narocito je dobro takove korice koristiti za župnu spomenicu. U tom se slučaju ona može pisati i strojem, što do sada, kada je spomenica bila knjiga, nije bilo moguće postići. Na jednoj sam župi vidio da su arci pisani mašinom bili ljepljeni u knjigu spomenice. No, ovo je mnogo praktičnije i jednostavnije, jer ne izbija ljepak na površinu, kako je to kod one spomenice sa ljepljenim listovima.

Još samo par riječi o obrascima za matične izvadke. U Njemačkoj sam vidio protestantske matične izvode. Stampani su na mekom kartonu, poput onoga za visit-karte. Veličina im je četvrtina arka. Preklapaju se i izgledaju kao neka knjižica, korice od knjižice. Na naslovnoj je stranici otisnut naziv biskupije i župe, broj te prezime i ime korisnika-krštenika. U nutarnjim dvjema stranicama ispisani su u rubrikama podaci, a na posljednjoj je stranici vrlo ukusan emblem krštenja i nekoliko prikladnih citata iz Sv. Pisma. Ovakav matični izvadak vrlo je praktičan za slanje jer preklopljen ne prelazi veličinu koverta, a vlasniku služi kao neke vrsti kršćanska legitimacija.

ROMAN MIZ

KRISTOVA SLIKA U DANAŠNJEM KULTU (Prevedeno s njemačkog)

Nije nam svrha da pred oči iznosimo ono što je u povijesti bilo s Kristovom slikom. Slika nam treba predočiti ono što vjerom promatramo. Trebalo bi stvoriti vidljivu predodžbu onoga što vjerujemo.

Slika mora biti slika spasa. Rana kršćanska umjetnost poznavala je samo malen broj motiva. Između njih na prvom je mjestu Dobri Pastir. To nisu bila bilo kakva prikazivanja, nego slike vjere u uskrsnuće i očekivanje Gospodina. Slike su prikazivale spas.

Da li je danas moguća takva slika spasa? Uopće shvaćamo li slike još ozbiljno? Dnevno susrećemo bujicu slika: na plakatima i filmovima, u novinama i televiziji. Zar nismo otupili? Ali ipak znamo da je čovjeku potrebna slika i to dublja koja bi ga bila kadra ispuniti. Slika spasa mora dublje prodirati nego li jednostavni optički čar što ga svakodnevno susrećemo. Stvaralačka snaga kod ovakve slike trebala bi poticati promatrača na dublje gledanje koje je blizu razmatranju.

Dobro bi bilo da opreznije postavljamo slike u crkvenu prostoriću. Više se ne ide za tim da se slike samo postave jedna do druge, nego svaku sliku treba u redu postaviti. Sam način kako postavljamo i mjesto gdje postavljamo daju slici posebni izražaj. U novim kršćanskim crkvama mnoge nam pojedinosti predočuju Kristovu sliku:

1. Oltar u sredini žrtvene zajednice vidljivo predstavlja Krista. Sa svetim Ocima nazivljemo ga »drugi Krist«. Svakako on je samo relativno središte funkcija. Zacijelo molitva ide »preko Krista k Ocu«, dakle preko oltara gore.

Danas je oltar u crkvi važniji negoli npr. slikovna izradba iz baroka gdje je menza često izgledala kao oslonac retabule.

Na oltar dolazi u našu sredinu u svetoj žrtvi, koju obavljamo u obliku gozbe, sam Gospodin na sakramentalno skriven način. Ovo

mjesto zaslužuje našu osobitu pažnju. Tako nam je važno da ne smijemo dozvoliti da tu bude išta što bi našu pažnju odvrćalo odatle. Ne smijemo odviše cijeniti obojene prozore ili slike niti ne znam kako privlačivu plastiku, jer što nam god više to upada u oči to manje zapazamo vrijednost oltara.

2. Nadalje vrlo važnu Kristovu sliku pruža nam prostor u koji se skuplja Božji narod. Sve što sačinjava prostoriju predstavlja nam sliku tajanstvenog Tijela Kristova. Tu oltar označuje mjesto gdje je otajstveno prisutna Glava. Stoga liturgijske molitve u množini nisu neko socijaliziranje pobožnosti, nego izraz ovoga konkretnog shvaćanja Crkve.

Ali onda treba da i prostorija tome pridonese da prisutni ne dobiju samo utisak običnoga skupa nego i predodžbu o divnoj tajni ovoga Božjeg Tijela. To je zadatak koji bi trebala ispuniti izgradnja ovoga prostora. Izgradnja će tek tada potpuno uspjeti kad se slaže s vjerom u tajnu Božju prisutnost u ovom Tijelu. Tada arhitektura govori o slici Krista, velikog Gospodina, koji uvijek živi u svojoj Crkvi.

3. Vrlo prikladno mjesto za Kristovu sliku pruža zid iza oltara. Tamo se slika može postaviti, ali to se ne zahtijeva. Naime Kristova slika tu nije cjelina, nego samo naglasak cjeline, upozorenje na budući Gospodnji dolazak.

Većina je slika iza oltara kričava. Stoga što često slikar traži da ispuni čitavu plohu, kao da je konačno našao podlogu, koju je želio. Tu nema mjesta uzbudljivosti ni kričavosti. A najbolje odgovara suzdržljiva i sabrana jednostavnost koja nam stavlja pred oči Kristov lik.

Ovdje je uvijek veća nemogućnost od mogućnosti. To zavisi o biti zadatka. Prostorija Crkve koja putuje još ne pruža sliku neba, nego samo sliku usmjerenosti prema budućemu vijeku. To treba da se jasno odrazi i na zgradi. K tome sakramentalni poredak traži vidljivu prednost koju treba dati euharistijskom činu pred svakim predočavanjem Gospodnjega dolaska — Epifanije. No ipak treba dati mjesto i vidljivom izrazu očekivanja Gospodnjeg dolaska.

4. Konačno potrebna nam je Kristova slika kao slika spasa i za pojedinačnu molitvu z a r a z m a t r a n j e. I ovdje bi trebalo naći prikladno rješenje u izboru slika. To mora biti nešto drugo, a ne slikovnice koje se listaju stranicu po stranicu. Takve prostorije za pojedinačne pobožnosti otprilike odgovaraju starim kapelama muke s Pietà i slikovito nam čuvaju smisao za ozbiljnost kršćanskog opredjeljenja. Takvu zadaću u tim posebnim prostorijama mogao bi izvršiti i križni put za koji možemo pomišljati da li mu je uopće mjesto u župskim crkvama. Doduše bez toga naše će se vesele, svijetle i glavne prostorije lako nakrivo shvatiti kao nešto, što nam mami neko neodređeno veselo raspoloženje. Prostorije dobivaju svoje značenje samo od uskrsnoga svijetla koje se daje izmjeriti samo kad ga uspoređujemo s pomrčnom Velikoga petka.

HERBERT MUCK